

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	15
1. POJĘCIA PODSTAWOWE	19
1.1. Krecjonizm.....	19
1.2. Ewolucjonizm	19
1.3. Człowiek.....	20
1.4. Różnice indywidualne	26
1.5. Cechy człowieka	26
2. ISTOTA I KATEGORIE RÓŻNIC INDYWIDUALNYCH	27
2.1. Pojęcie różnic indywidualnych.....	27
2.2. Kategorie i zadania psychologii różnic indywidualnych.....	28
2.3. Kryteria podziału różnic indywidualnych	28
2.4. Źródła różnic indywidualnych	30
2.5. Zakres różnic indywidualnych	31
2.6. Trwałość różnic indywidualnych	32
2.7. Przejawy różnic indywidualnych	33
2.8. Społeczne znaczenie różnic indywidualnych	34
2.9. Metody poznawania różnic indywidualnych.....	36
2.10. Psychologiczna ocena różnic indywidualnych.....	37
3. TEORIE RÓŻNIC INDYWIDUALNYCH	39
3.1. Znaczenie teorii w naukach	39
3.2. „Teorie” o teoriach.....	40
3.3. Problemy teoretyczne w psychologii (przykłady)	41
3.4. Model teorii w nauce	42
3.5. Teorie różnic indywidualnych cech człowieka.....	43
3.5.1. Historyczna teoria cech indywidualnych.....	44
3.5.2. Biologiczne teorie cech indywidualnych.....	44
3.5.3. Fizjologiczne teorie cech indywidualnych.....	46
3.5.4. Socjologiczne teorie cech indywidualnych.....	49
3.5.5. Psychiatryczne teorie cech indywidualnych.....	50
3.5.6. Psychologiczne teorie cech indywidualnych	52
3.5.7. Teoria integracji zróżnicowanych cech indywidualnych	60

4. BIOLOGICZNE RÓŻNICE INDYWIDUALNE	63
4.1. Pojęcie różnic biologicznych.....	63
4.2. Przejawy różnic biologicznych.....	64
4.3. Kulturowe konsekwencje różnic biologicznych.....	67
4.4. Złożoność biologicznych różnic indywidualnych.....	68
5. TEMPERAMENTALNE RÓŻNICE INDYWIDUALNE	70
5.1. Pojęcie różnic temperamentalnych.....	70
5.2. Źródła różnic temperamentalnych.....	70
5.3. Rodzaje różnic temperamentalnych.....	72
5.4. Przejawy różnic temperamentalnych.....	73
5.5. Refleksje ogólne o indywidualnych różnicach temperamentalnych.....	76
6. KULTUROWE RÓŻNICE INDYWIDUALNE	77
6.1. Kolektywizm – indywidualizm jako wymiary kulturowe.....	77
6.2. Kolektywistyczne – indywidualistyczne cechy człowieka.....	79
7. INTELEKTUALNE RÓŻNICE INDYWIDUALNE	83
7.1. Pojęcie różnic intelektualnych.....	83
7.2. Źródła różnic intelektualnych.....	83
7.3. Rodzaje różnic intelektualnych.....	84
7.3.1. Różnice w odbiorze wrażeń.....	85
7.3.2. Różnice w spostrzeganiu i spostrzegawczości.....	91
7.3.3. Różnice w uwadze i koncentracji.....	92
7.3.4. Różnice w pamięci i zapamiętywaniu.....	94
7.3.5. Różnice w myśleniu i jego właściwościach.....	97
7.3.6. Różnice w mowie ludzkiej.....	101
7.3.7. Różnice w wyobraźni i wyobrażeniach.....	103
7.3.8. Różnice w fantazji i fantastyce.....	106
7.3.9. Różnice w ogólnej sprawności umysłowej.....	107
7.3.10. Różnice w zdolnościach i uzdolnieniach specjalnych.....	112
7.3.11. Różnice w zainteresowaniach i zamiłowaniach.....	113
7.3.12. Różnice w aspiracjach i planach życiowych.....	114
7.3.13. Różnice w wiedzy osobistej i umiejętnościach.....	116
7.3.14. Różnice światopoglądowe.....	119
7.3.15. Zróznicowanie ludzkiej świadomości.....	121
7.4. Refleksje ogólne o indywidualnych różnicach intelektualnych.....	122
7.5. Wyniki badań różnic indywidualnych.....	124
7.5.1. Postawa i typ jako cechy osobowości.....	124
7.5.2. Zainteresowania i zamiłowania jako cechy osobowości.....	124

7.5.3. Zdolności i uzdolnienia jako cechy osobowości	125
7.5.4. Wiedza osobista jako składnik osobowości.....	126
7.6. Metody poznawania intelektualnych różnic indywidualnych.....	128
8. EMOCJONALNE I UCZUCIOWE RÓŻNICE INDYWIDUALNE	131
8.1. Emocje i uczucia.....	131
8.2. Związek przeżywania i oceniania z poznawaniem	132
8.3. Znaczenie uczuć i emocji w życiu młodzieży i dorosłych	136
8.4. Zaburzenia życia uczuciowo-popędowego	137
8.5. Kształtowanie uczuć i emocji	139
8.6. Wyniki badań różnic cech studentów	139
8.7. Ogólne wskazania dla nauczycieli.....	140
9. OSOBOWOŚCIOWE RÓŻNICE INDYWIDUALNE	141
9.1. Pojęcie różnic w osobowości	141
9.2. Zdolności, uzdolnienia, talent i genialność jako składniki osobowości	143
9.3. Temperament jako składnik osobowości	146
9.4. Zainteresowania i zamiłowania jako składniki osobowości.....	147
9.5. Charakter i cechy charakteru jako składniki osobowości.....	150
9.5.1. Stosunek człowieka do innych ludzi.....	151
9.5.2. Stosunek człowieka do samego siebie.....	151
9.5.3. Stosunek człowieka do świata przyrody.....	152
9.6. Postawy i nastawienia jako składniki osobowości	154
9.7. Wiedza i umiejętności jako składniki osobowości	155
9.8. Światopogląd jako składnik osobowości.....	156
10. PROFESJONALNE RÓŻNICE INDYWIDUALNE	159
10.1. Wprowadzenie	159
10.2. Pojęcie i składniki osobowości zawodowej	160
10.3. Charakterystyka składników i cech osobowości zawodowej	163
10.4. Kształtowanie cech osobowości zawodowej	177
10.5. Funkcjonowanie cech osobowości zawodowej	178
10.6. Doskonalenie osobowości zawodowej	179
10.7. Poznawanie cech osobowości zawodowej	180
10.8. Obciążenia psychofizyczne uczniów szkół zawodowych i dorosłych pracujących.....	184
10.9. Osobowość zawodowa nauczyciela (przykład)	185
11. INDYWIDUALNE RÓŻNICE W DZIAŁANIU	190
11.1. Pojęcie różnic w działaniu (działalności)	190
11.2. Rodzaje różnic w działaniu	190

11.3. Przejawy różnic w działaniu	191
11.4. Skutki różnic w działaniu	193
12. INDYWIDUALNE RÓŻNICE W MĄDROŚCI	194
12.1. Pojęcie mądrości	194
12.2. Przejawy mądrości	197
12.3. Mądrość nauczycieli akademickich i studentów	197
13. ROZWOJOWE RÓŻNICE INDYWIDUALNE	199
13.1. Objaśnienia pojęć podstawowych	199
13.2. Różnorodność kategorii rozwojowych	200
13.3. Biologiczny rozwój cech człowieka	201
13.4. Umysłowy rozwój cech człowieka	203
13.5. Uczuciowy rozwój cech człowieka	213
13.6. Erotyczny rozwój cech człowieka	215
13.7. Moralny rozwój cech człowieka	217
13.8. Społeczny rozwój cech człowieka	220
13.9. Zawodowy rozwój cech człowieka.....	226
13.10. Osobowościowy rozwój cech człowieka	232
14. INDYWIDUALNE RÓŻNICE W STYLACH ŻYCIA.....	244
14.1. Pojęcie człowieka dorosłego i dojrzałego	244
14.2. Style życia człowieka dorosłego	246
14.3. Działanie jako dominujący przejaw życia człowieka dorosłego	251
15. WSKAZANIA DLA NAUCZYCIELI AKADEMICKICH WYNIKAJĄCE Z INDYWIDUALNYCH RÓŻNIC CECH STUDENTÓW	254
16. SAMOOCENA I OCENA INDYWIDUALNYCH RÓŻNIC CECH STUDENTEK PEDAGOGIKI – WYNIKI BADAŃ	259
16.1. Wprowadzenie	259
16.2. Cechy studentek jako członkiń rodziny.....	260
16.3. Cechy studentek jako córki.....	261
16.4. Cechy studentek jako siostry.....	261
16.5. Cechy studentek jako panny	262
16.6. Cechy studentek jako żony	262
16.7. Cechy studentek jako matki.....	263
16.8. Cechy studentek jako kobiety	263
16.9. Cechy studentek jako koleżanki	264
16.10 Cechy studentek jako przyjaciółki	264
16.11. Cechy studentek jako pracowniczki	265

16.12. Cechy studentek jako pracodawczyni	266
16.13. Cechy studentek starszych	266
16.13a. Cechy studentek młodszych	267
16.14. Najważniejsze cechy w życiu człowieka w ocenie studentów starszych.....	268
16.14a. Najważniejsze cechy w życiu człowieka w ocenie studentów młodszych.....	268
16.15. Negatywne cechy człowieka w ocenie studentów starszych	269
16.15a. Negatywne cechy człowieka w ocenie studentów młodszych	269
16.16. Cechy najwyżej cenione przez studentów starszych	271
16.16a. Cechy najwyżej cenione przez studentów młodszych	271

17. BIOMEDYCZNE RÓŻNICE INDYWIDUALNE – UJĘCIE SYNTETYCZNE 273

18. TWÓRCZY ROZWÓJ ZDOLNOŚCI I UZDOLNIEŃ CZŁOWIEKA 275

18.0. Wprowadzenie	275
18.1. Warunki rozwoju twórczego.....	276
18.2. Dziedziny rozwoju twórczego	277
18.3. Proces rozwoju twórczego.....	278
18.4. Wyniki rozwoju twórczego	279
18.5. Etapy powstawania dzieł twórczych	279
18.6. Poziomy rozwoju twórczego.....	281
18.7. Powodzenia i niepowodzenia w rozwoju twórczym	282
18.8. Metody stymulacji rozwoju twórczego.....	283
18.9. Metody poznawania wyników rozwoju twórczego.....	284
18.10. Refleksje ogólne i wnioski praktyczne.....	284

LITERATURA ŹRÓDŁOWA 289

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1. POMOCNICZY SŁOWNIK TERMINOLOGICZNY	299
Załącznik 2. SŁOWNIK INDYWIDUALNYCH RÓŻNIC CECH CZŁOWIEKA.....	305
Załącznik 3. JAKA JESTEM JAKO CZŁONKINI RODZINY?.....	315
Załącznik 3a. JAKA JESTEM JAKO CÓRKA?	316
Załącznik 3b. JAKA JESTEM JAKO SIOSTRA?	317
Załącznik 3c. JAKA JESTEM JAKO PANNA?	318
Załącznik 3d. JAKA JESTEM JAKO ŻONA?	319
Załącznik 3e. JAKA JESTEM JAKO MATKA?	320
Załącznik 3f. JAKA JESTEM JAKO KOLEŻANKA?	321
Załącznik 3g. JAKA JESTEM JAKO PRZYJACIÓŁKA?	322
Załącznik 3h. JAKA JESTEM JAKO KOBIETA?	323
Załącznik 3i. JAKA JESTEM JAKO PRACOWNIK?	324

Załącznik 3j. JAKA JESTEM JAKO STUDENTKA?	325
Załącznik 3k. NAJWYŻEJ CENIONE CECHY CZŁOWIEKA W OCENIE STUDENTÓW	326
Załącznik 3l. NAJWAŻNIEJSZE CECHY CZŁOWIEKA W OCENIE STUDENTÓW	327
Załącznik 3ł. NAJWYŻEJ CENIONE CECHY INDYWIDUALNE CZŁOWIEKA W OCENIE STUDENTÓW	328
Załącznik 3m. NAJWAŻNIEJSZE CECHY INDYWIDUALNE CZŁOWIEKA W OCENIE STUDENTÓW	329
Załącznik 3n. NEGATYWNE CECHY CZŁOWIEKA W OCENIE STUDENTÓW	330
Załącznik 4. OCENA PRACY „RÓŻNICE INDYWIDUALNE CZŁOWIEKA”.....	331
Załącznik 5. KWESTIONARIUSZ – K.M.C., 2014	373
Fragmenty recenzji pracy „Różnice indywidualne człowieka”	343